

**Jomfruland
nasjonalpark**

Nasjonalparkstyret

Møtedato: Pr. e-post 16.08 – 06.09.18

Saksnummer:

Saksbehandler: Morten Johannessen

Dato saksframlegg: 16.08.2018

Sak 2018/29: Kysttorsk - høring av forslag om beskyttelse av gyteområder og forbud mot å fiske torsk fra Telemark til svenskegrensen

Bakgrunn

Fiskeridirektoratet har 08.06.2018 sendt på høring forslag om ny forskrift om forbud mot fiske i gyteområder for torsk og endret forskrift om utøvelse av fisket i sjøen. Uttalefristen er 09.09.2018.

Høringen ble referert på styremøte 15.06.18. Styret sluttet seg til at saken behandles pr. e-post, da neste ordinære styremøte er 28.09.18.

Forslaget er todelt:

1. Innføring av forbud mot all fiske og fangst i 13 gyteområder for fjordtorsk i perioden fra 1. januar til 30. april på strekningen fra Lindesnes til svenskegrensen. I Bamble og Kragerø er det registrert to gyteområder med B-verdi: Fossingfjorden og Skåtøysundet. Det foreslås at forbudet skal gjelde innenfor en rett linje fra Eksetangen i Bamble til Strømtangen i Kragerø.
2. Forbud mot fiske av torsk hele året innenfor grunnlinjen på strekningen fra grensen mellom Aust-Agder og Telemark til svenskegrensen. Forbudet vil innebære at det ikke er tillatt å fiske med bunngarn og at bifangst av torsk skal settes ut igjen, herunder at det ved fiske etter reker eller sjøkreps skal være sorteringsrist i trålen. Det høres også på et mindre omfattende alternativ der den sentrale delen av Oslofjorden og Larvik kommune ikke omfattes av forbudet. For Telemarks del er forskjellen at Grenlandsfjordene ikke er med. Med unntak av et mindre sjøreal ut for Skadden på Jomfruland, ligger det meste av sjøarealet i nasjonalparken innenfor grunnlinja. På den strekningen foreslår Fiskeridirektoratet at forbudsgrensa følger grensa for nasjonalparken.

Fiskeridirektoratets begrunnelse for forbudet er at tilstanden for kyst- og fjordtorsken i Sør-Norge over tid har blitt dårligere og bestandene er på et historisk lavt nivå. Det står spesielt dårlig til på kysten fra Lindesnes til Sverige, og behovet for tiltak størst på strekningen fra og med Telemark til svenskegrensen.

Det vises til vedleggene 1–5 (høringsbrev, kart gyteområder, notat kunnskapsstøtte, rapport om kysttorsk og rapport Krafttak for torsken).

Forbudene vil være hjemlet i havressursloven. Fiske etter sjøørret og laks som er regulert etter laks- og innlandsfiskeloven, vil ikke bli berørt av forbudene.

Styret drøftet situasjonen for fjordtorsken i styremøte 04.01.18 i forbindelse med behandling av forvaltningsplanen. Styret ba forvalter sende en henvendelse til Fiskeridirektoratet med oppfordring om å innføre forbud mot fiske etter torsk i Fossingfjorden innenfor Vågøy og i Skåtøysundet i perioden 1. januar til 30. april. Henvendelsen ble sendt 30.01.18. Fiskeridirektoratet viser til henvendelsen og denne høringen i sin uttalelse til forvaltningsplanen for nasjonalparken.

Forvalters vurdering

Forslaget om beskyttelse av fjord- og kysttorsken er i tråd med styrets ønske om beskyttelse av fjordtorsken i gyteområdene på ettervinteren og våren, noe det i utgangspunktet må sees positivt på.

Forslaget går imidlertid betydelig lengre ved at det innebærer forbud mot alt fiske på ettervinteren og våren inne i alle fjordene i Kragerø og i Fossingfjorden som ligger i Kragerø og Bamble. Videre vil forbudet mot fiske etter torsk hele året ut til grunnlinjen gjelde et stort område.

Forbudet mot all fiske og fangst i alle fjordene vil sette en stopper for fritidsfiske etter flere andre fiskeslag, deriblant sei, sild, hvitting og «innestengt» makrell på ettervinteren og våren. Forvalter er ikke kjent med hvor stort omfang dette fisket har hatt de siste årene, men antakelig er det vesentlig redusert i forhold til tidligere da torskebestanden var sterkere og det var vanlig å hente koketorsk og andre fiskeslag på den tiden av året. Dessuten er det mindre sjøis, slik at isfiske er mindre aktuelt. Forbudet vil også stoppe krabbefiske med teiner (i den grad det er vanlig). To registrerte felt for næringsfiske med aktive redskaper (trål) etter reke vil bli berørt av forbudet: Kragerøfjorden innenfor Strømtangen og Eksefjorden. Tre registrerte felt for næringsfiske med passive redskaper (garn) vil bli berørt av forbudet: Kragerøfjorden – Kilsfjorden, Berøyfjorden – Kjøpmandsfjorden og Fossingfjorden. Forvalter er ikke kjent med i hvor stor grad feltene er i bruk, men vet at det blir trålet i Kragerøfjorden når det er dårlig vær på feltene lenger ut. Ettervinteren er for øvrig den perioden da det er størst fangster av reke. Det kan forventes at Telemark fiskerlag og Fiskerlaget sør vil komme med utfyllende opplysninger om næringsfisket og fremme sitt syn.

Forslaget om forbud mot fiske etter torsk ut til grunnlinjen vil gjelde et stort område der det har vært tradisjon med husholdningsfiske med bunn garn etter torsk, flatfisk, lyr og andre fiskeslag. Forvalter har inntrykk av at fisket har avtatt de siste årene, antakelig på grunn av dårlige fangster, god råd og lett tilgang på fisk i butikkene. Selv om fisket ikke er omfattende, vil det bli stoppet. Husholdningsfiske/fritidsfiske med teiner, ruser og krokredskap kan fortsette, men torsk må settes ut igjen. Det er grunn til å tro at det blir mindre attraktivt når torsk ikke kan tas med hjem. Det kan også gi konsekvenser for overnattingsbedrifter med tilbud om båtlease og sjøfiske, slik som på Portør.

Det må legges til grunn at Fiskeridirektoratets forslag er basert på tilgjengelig kunnskap om fjordtorskens og kysttorskens områdebruk, og at fiskerifaglige vurderinger tilsier at det er nødvendig med så vidt omfattende restriksjoner for at det skal være sannsynlig at torskebestanden tar seg opp igjen. Det må også legges til grunn at bestandsutviklingen framover blir overvåket og at restriksjonene blir tilpasset utviklingen eller opphevet hvis bestanden igjen skulle bli bærekraftig.

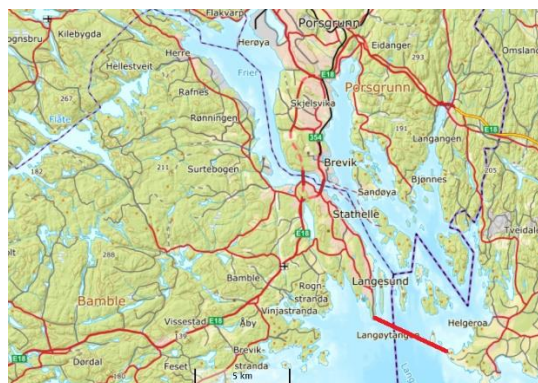
Nasjonalparken vil ikke bli direkte berørt av fiskeforbudet på ettervinteren og våren inne i fjordene, men mindre beskatning av fjordorsk og kystorsk i gyteområdene kan på sikt gi bedre rekruttering av torsk med leveområde i nasjonalparken.

Nasjonalparken vil utgjøre en betydelig del – i størrelsesorden en tredel av området med forbud mot fiske etter torsk i Telemark. Området er blant de områdene der det tradisjonelt har vært mest torsk og fisket har vært attraktivt. Med forbudet vil muligheten til å fiske torsk bli borte i en del år framover, noe som antakelig vil oppleves som negativt av både lokale og sommergjester, og redusere opplevelsesverdien i nasjonalparken. Samtidig er bakgrunnen for forbudet et ønske om å bygge opp bestanden slik at både tilgangen på torsk og opplevelsesverdien på sikt blir bedre enn i dag.

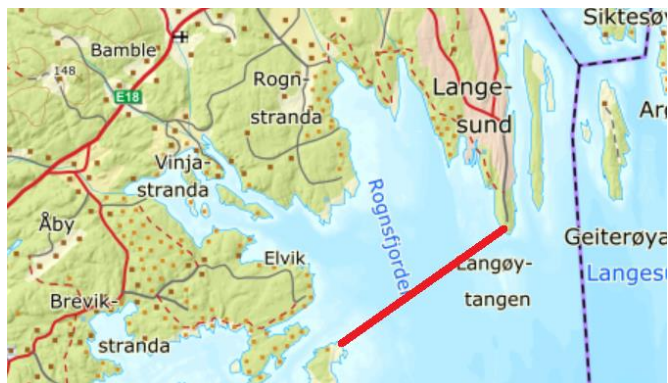
Dette er et dilemma som det er vanskelig å ta stilling til. Forvalter ser imidlertid at forslaget er så pass omfattende at det er fare for at det vil skape sterke negative holdninger som kan gi mulighet for at en del ikke vil respektere forbudet og dessuten vil kunne gi overslag for forvaltningen av nasjonalparken. Forvalter heller derfor til mindre omfattende forbud, i håp om at det likevel vil bidra til gjenoppbyggingen, samtidig som det er bedre muligheter for at forbudene blir respektert.

Fiskeridirektoratet er nærmest til å vurdere hvordan det best kan gjøres, men en tilnærming kan være at det innføres fiskeforbud på ettermotvinteren og våren i alle tre registrerte gyteområder for fjordtorsk/kysttorsk. Forbud mot fiske av torsk kan innføres i de mest fjordnære områdene som det er mer sannsynlige at fjordtorken bruker som levested, og som samtidig er registrert som fiskefelt med passive redskaper (garn). Basert på dette, kan et forslag være:

Bevaringsområde	Avgrensning	Fiskeforbud ettermotvinter og vår	Forbud mot fiske av torsk
Grenlandsfjordene	Mølen - Langesundtangen		x
Rognsfjorden	Langesundtangen - Såstein		x
Fossingfjorden	Eksetangen - Kreppa	x	x
Skåtøysundet	Sund i øst og i vest	x	x
Kilsfjorden	Øya - Stabbestad		x
Stølefjorden	Portørtangen – Fengesholmen - Rapen	x	x

Grenlandsfjordene

Rognsfjorden

Fossingfjorden

Skåtøysundet

Kilsfjorden

Stølefjorden

På innsiden av nordlige del av Jomfruland, på strekningen fra Tårnbrygga til Øytangen og inn til Røsholmen og Stutsholmen er det hummerfredningsområde som i tillegg til aktivt fiske etter hummer, også har forbud mot fiske med annen redskap enn håndsnøre, fiskestang, juksa, dorg eller snurpenot. Så lenge forskriften om hummerfredningsområdet opprettholdes, vil det være forbud mot fiske med bunn garn også i det området.

Kragerø kommune har foreslått at det opprettes hummerfredningsområde i Skåtøysundet. Hvis det blir vedtatt tilsvarende forskrift for hummerfredning i det området, vil fiske med bunn garn i så fall være forbudt etter to forskrifter.

Innstilling

Forslagets intensjon er i tråd med styrets ønske om beskyttelse av fjordtorsken. Styret ønsker imidlertid mindre omfattende forbud enn det høringsforslaget innebærer, og ber Fiskeridirektoratet gjøre en gjennomgang for å finne ut hvordan det best kan gjøres. En mulighet er tre bevaringsområder for torsk der det er forbud mot alt fiske fra 1. januar til 30. april og forbud mot å fiske torsk hele året, samt tre bevaringsområder der det er forbud mot å fiske torsk hele året. Områder og avgrensning er vist i saksframlegget. Styret har ikke merknader til forslagene til forskriftstekst for de områder forskriften skal gjelde. Det forutsettes at bestandsutviklingen framover blir overvåket og at restriksjonene blir tilpasset utviklingen eller opphevet hvis bestanden av fjordtorsk og kysttorsk igjen skulle bli bærekraftig.

Behandling

Torstein Kiil og Viggo Nicolaysen fremmet følgende endringsforslag:

Styret for Jomfruland nasjonalpark anbefaler at fiskeridirektoratets forslag (mest omfattende) til vern av kysttorsk legges til grunn i forskriften. Bestanden er nå så kritisk lav at alle sjøområder ut til grunnlinjen/nasjonalparkgrensen må tas med i forbudet mot fiske av torsk. Dette vil også være entydige grenser som ikke kan misforstås og lette kontrollen. Totalforbud mot fritidsfiske i tiden 01.01-30.04 i Kragerøfjordene frarådes, med unntak av gyteområdene

Skåtøysund og Fossingfjorden. Avgrensningen av gyteområdene er som vist på kart i saksframlegget. Anbefalingen forutsetter:

1. Næringsfiske må få unntak slik at fiske på andre fiskeslag enn torsk ikke rammes.
2. Det må fremskaffes et langt bedre kunnskapsgrunnlag som forklarer sammenbruddet i torskebestanden og som kan gi et bedre grunnlag for fremtidig forvaltning.
3. Det må minst hvert tredje år fremlegges en rapport som viser effektene av tiltaket.
4. Etter maks 10 år fremlegges en hovedrapport med høring om fredningen skal fortsette.
5. Jakttiden for skarv utvides fra 21.08 til 31.02.
6. Kvotene for uttak av sel må økes vesentlig, samtidig som man skaffer seg mer kunnskap om hvilken påvirkning selen har for torskebestanden.
7. Kontrollen med at regelverket respekteres, må følges opp med lokalt oppsyn. Det er langt fra tilstrekkelig at kystvaktskipet «Nornen» tar seg en tur i Jomfrulandsrenna noen få ganger i løpet av året.
8. Det må legges betydelig vekt på å formidle den midlertidige fredningen av torsken ut i alle media. Det blir viktig for forståelsen og respekten for vedtaket at det gis en fyllestgjørende og god begrunnelse.

Vedtak

Styrets flertall vedtok:

Styret for Jomfruland nasjonalpark anbefaler at fiskeridirektoratets forslag (mest omfattende) til vern av kysttorsken legges til grunn i forskriften. Bestanden er nå så kritisk lav at alle sjøområder ut til grunnlinjen/nasjonalparkgrensen må tas med i forbudet mot fiske av torsk. Dette vil også være entydige grenser som ikke kan misforstås og lette kontrollen. Totalforbud mot fritidsfiske i tiden 01.01-30.04 i Kragerøfjordene frarådes, med unntak av gyteområdene Skåtøysund og Fossingfjorden. Avgrensningen av gyteområdene er som vist på kart i saksframlegget. Anbefalingen forutsetter:

1. Næringsfiske må få unntak slik at fiske på andre fiskeslag enn torsk ikke rammes.
2. Det må fremskaffes et langt bedre kunnskapsgrunnlag som forklarer sammenbruddet i torskebestanden og som kan gi et bedre grunnlag for fremtidig forvaltning.
3. Det må minst hvert tredje år fremlegges en rapport som viser effektene av tiltaket.
4. Etter maks 10 år fremlegges en hovedrapport med høring om fredningen skal fortsette.
5. Jakttiden for skarv utvides fra 21.08 til 31.02.
6. Kvotene for uttak av sel må økes vesentlig, samtidig som man skaffer seg mer kunnskap om hvilken påvirkning selen har for torskebestanden.
7. Kontrollen med at regelverket respekteres, må følges opp med lokalt oppsyn. Det er langt fra tilstrekkelig at kystvaktskipet «Nornen» tar seg en tur i Jomfrulandsrenna noen få ganger i løpet av året.
8. Det må legges betydelig vekt på å formidle den midlertidige fredningen av torsken ut i alle media. Det blir viktig for forståelsen og respekten for vedtaket at det gis en fyllestgjørende og god begrunnelse.

Vedlegg

1. Høringsbrev
2. Kart gyteområder
3. Notat kunnskapsstøtte
4. Rapport om kysttorsk
5. Rapport Krafttak for torsken.

Utskrift til

Fiskeridirektoratet
Telemark fiskerlag
Kragerø kommune